



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

Р І Ш Е Н Н Я

**щодо звіту Комітету Верховної Ради України
з питань правової політики та правосуддя
за період роботи третьої сесії
Верховної Ради України восьмого скликання
(вересень 2015 року – лютий 2016 року)**

Розглянувши на своєму засіданні 02 лютого 2016 року (протокол № 42) відповідно до статей 13, 53 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» питання про звіт Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя за період роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання (вересень 2015 року – лютий 2016 року), Комітет вирішив:

Затвердити звіт Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя за період роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання (вересень 2015 року – лютий 2016 року).

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ

Додаток до Рішення Комітету
Верховної Ради України з питань правової
політики та правосуддя
від 02 лютого 2016 року
(протокол № 42)

ЗВІТ
Комітету Верховної Ради України
з питань правової політики та правосуддя
за період роботи третьої сесії
Верховної Ради України восьмого скликання
(вересень 2015 року – лютий 2016 року)

За звітний період (з вересня 2015 року по лютий 2016 року) у Комітеті з питань правової політики та правосуддя відбулось 12 засідань, на яких розглянуто 387 питань, серед яких 371 проектів законів, з них 93 – з опрацювання яких Комітет визначено головним. Окрім того, Комітетом розглянуто 2 питання по контролю за виконанням законів і постанов, а також низку інших питань.

Щодо проектів законів, з опрацювання яких Комітет визначено головним, то Комітетом на своїх засіданнях 02 та 03 вересня 2015 року розглянуто проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо організації проведення перших виборів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (реєстр. № 3008 від 02 вересня 2015 року) і рекомендовано Верховній Раді України прийняти його за основу та в цілому. 04 вересня 2015 року вказаний законопроект прийнято парламентом та підписано Президентом України.

Також Комітетом на своєму засіданні 04 листопада 2015 року розглянуто проекти законів про забезпечення проведення голосування на чергових виборах депутатів міських рад та міських голів у містах Красноармійську та Маріуполі Донецької області у 2015 році (реєстр. № 3371 від 29 жовтня 2015 року), про особливості проведення голосування на чергових виборах депутатів Красноармійської міської ради Донецької області, депутатів Маріупольської міської ради Донецької області, Красноармійського міського голови, Маріупольського міського голови 25 жовтня 2015 року (реєстр. № 3371-1 від 04 листопада 2015 року) і рекомендовано Верховній Раді України проект Закону за реєстр. № 3371 відхилити, а проект Закону за реєстр. № 3371-1 – прийняти за основу та в цілому. Вказаний законопроект прийнято парламентом 10 листопада 2015 року та підписано Президентом України 13 листопада 2015 року.

08 жовтня 2015 року Верховною Радою України за результатами розгляду в першому читанні прийнято за основу проекти законів про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (реєстр. № 2506а) та про виконавче провадження (реєстр. № 2507а), в зв'язку з чим Головою Верховної Ради України було зазначено про необхідність створення робочої групи з доопрацювання їх до другого читання.

На своєму засіданні 03 листопада 2015 року Комітет прийняв рішення про утворення відповідної робочої групи на базі підкомітету з питань діяльності органів юстиції та виконання рішень судів. Керівником робочої групи призначено голову підкомітету з питань діяльності органів юстиції та виконання рішень судів Алексеева І.С. До її складу увійшли народні депутати – члени Комітету Сторожук Д.А., Сидорович Р.М., інші народні депутати України, які подавали пропозиції до вказаних законопроектів, їхні представники, фахівці Міністерства юстиції України та експертного середовища.

За результатами діяльності робочою групою внесено на розгляд Комітету порівняльні таблиці вказаних вище законопроектів, підготовлених до другого читання, а Комітетом, в свою чергу, на своєму засіданні 09 грудня 2015 року рекомендовано Верховній Раді України проекти законів про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (реєстр. № 2506а) та про виконавче провадження (реєстр. № 2507а) прийняти в другому читанні та в цілому.

Щодо проектів законів про медіацію (реєстр. № 2480 від 27 березня 2015 року та реєстр. № 2480-1 від 09 квітня 2015 року), Комітетом на своєму засіданні 02 вересня 2015 року розглянуто вказані законопроекти та рекомендовано Верховній Раді України повернути їх суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Крім того, Комітетом на своєму засіданні 03 листопада 2015 року на виконання Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 805-р, розглянуто проекти законів про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України (щодо негайного розгляду судами позовів про примусове видворення або щодо затримання з метою ідентифікації та забезпечення примусового видворення іноземців та осіб без громадянства або забезпечення передачі іноземців та осіб без громадянства відповідно до міжнародних договорів про реадмісію) (реєстр. № 3154 від 21 вересня 2015 року), про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо встановлення факту народження або смерті на тимчасово окупованій території України (реєстр. 3171 від 22 вересня 2015 року). Верховній Раді України рекомендовано повторно розглянути питання про включення вказаних законопроектів до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання та у разі їх включення –

прийняти за основу. 04 листопад 2015 року проект Закону за реєстр. № 3171 включено парламентом до порядку денного сесії, 05 листопада 2015 року – прийнято в першому читанні. 05 листопада 2015 року проект Закону за реєстр. № 3154 включено парламентом до порядку денного сесії, 10 листопада 2015 року – прийнято в першому читанні. Комітетом підготовлено до другого читання порівняльні таблиці до обох законопроектів та на своєму засіданні 09 грудня 2015 року прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти обидва законопроекти в другому читанні та в цілому.

Щодо проектів законів про внесення змін до Конституції України, то Комітетом протягом роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання опрацьовано чотири проекти законів: про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади), реєстр. № 2217а від 01 липня 2015 року; про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), реєстр. № 3524 від 25 листопада 2015 року та 26 січня 2016 року; про внесення змін до статті 124 Конституції України (щодо визнання положень Римського статуту), реєстр. № 1788 від 16 січня 2015 року; про внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів), реєстр. № 1776 від 16 січня 2015 року.

Так, на своєму засіданні 09 грудня 2015 року Комітетом рекомендовано Верховній Раді України проекти законів:

- про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади), реєстр. № 2217а, прийняти остаточно як закон;
- про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), реєстр. № 3524 від 25 листопада 2015 року, включити до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання та направити до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України;
- про внесення змін до статті 124 Конституції України (щодо визнання положень Римського статуту), реєстр. № 1788, не включати до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання (в зв'язку з тим, що аналогічне питання більш комплексно вирішує підготовлений Конституційною Комісією проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), реєстр. № 3524).

Щодо проекту Закону про внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів), реєстр. № 1776, Комітетом рекомендовано Верховній Раді України визначитися щодо подальшої роботи над законопроектом без відповідних пропозицій Комітету.

На своєму засіданні 27 січня 2016 року (протокол № 41) Комітетом розглянуто доопрацьований законопроект про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя), реєстр. № 3524 в редакції від 26 січня 2016 року, та рекомендовано Верховній Раді України включити його до порядку денного третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання, в зв'язку з

чим вважати відкликаним законопроект про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) в редакції від 25 листопада 2015 року. 28 січня 2016 року вказаний законопроект включено до порядку денного сесії та направлено до Конституційного Суду України для одержання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Також Комітетом на своєму засіданні 23 грудня 2015 року розглянуто проект Закону про всеукраїнський та місцеві референдуми за народною ініціативою (реєстр. № 2535 від 03 квітня 2015 року) та рекомендовано Верховній Раді України повернути його на доопрацювання.

Окрім того, Комітетом на тому ж засіданні розглянуто доопрацьований проект Закону про Державний бюджет України на 2016 рік (реєстр. № 3000 від 11 грудня 2015 року), поданий Кабінетом Міністрів України, та пропозиції органів державної влади, діяльність яких належить до предметів відання Комітету, щодо потреб фінансового забезпечення у 2016 році. Зокрема, пропозиції щодо видатків Державного бюджету України на 2016 рік на Центральну виборчу комісію, Державну судову адміністрацію України, Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий господарський суд України, Вищий адміністративний суд України, Конституційний Суд України, Вищу раду юстиції.

Щодо кадрових питань Комітетом на своєму засіданні 09 грудня 2015 року прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України розглянути питання про складення присяги суддею Конституційного Суду України Кривенком В.В. на найближчому пленарному засіданні Верховної Ради України за умови участі осіб, передбачених у частині третій статті 17 Закону України «Про Конституційний Суд України», о 10 годині 30 хвилин за процедурою, визначеною статтею 217 Регламенту Верховної Ради України.

Крім того, Комітетом на своїх засіданнях 15 вересня 2015 року, 23 грудня 2015 року та 02 лютого 2016 року прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 та частини другої статті 115 Конституції України прийняти відставку віце-прем'єр-міністра України Вощевського В.М., Міністра інфраструктури України Пивоварського А.М. і Міністра аграрної політики та продовольства України Павленка О.М.

Комітетом на виконання контрольної функції Комітету опрацьовано інформацію про виконання Кабінетом Міністрів України та Державною судовою адміністрацією України прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд».

На виконання Плану роботи Комітету за період роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання Комітетом з питань правової

політики та правосуддя проведено круглі столи на теми:

- «Запровадження інституту військових судів в Україні» (вересень 2015 року), під час якого важливу увагу приділено особливостям судового розгляду кримінальних справ про злочини, які виникають у сфері військових праввідносин. Також обговорено положення законопроектів щодо утворення військових судів, спеціалізацію суддів у справах про військові злочини як альтернативу створенню окремої системи військових судів; перспективи відновлення системи військових судів в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. У заході взяли участь народні депутати України, представники органів державної влади, експертного середовища, громадських об'єднань, в тому числі, представники Адміністрації Президента України, Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Інституту законодавства Верховної Ради України, Генеральної прокуратури України, Збройних сил України, судів, Міністерства юстиції України, Міністерства оборони України, Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Державної судової адміністрації України, Ради суддів України;

- «Стан та перспективи реформування адвокатури в Україні» (жовтень 2015 року), під час якого учасники обговорили, зокрема, питання, пов'язані з визначенням видів правової допомоги, які можуть здійснюватися лише адвокатами, спрощення доступу громадян до безоплатної правової допомоги через удосконалення стандартів якості та забезпечення балансу повноважень органів адвокатського самоврядування. Участь у роботі «круглого столу» взяли народні депутати, представники органів державної влади, міжнародного та вітчизняного експертного середовища, громадських об'єднань, асоціацій, в тому числі, представники Адміністрації Президента України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Академії адвокатури України, Ради адвокатів міста Києва, Кваліфікаційної палати адвокатів, Громадської організації «Асоціація правників України», Координаційного центру з надання правової допомоги, Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України;

- «Надання нотаріальних послуг у сільській місцевості» (листопад 2015 року), під час якого учасники обговорили питання створення умов належного забезпечення нотаріальними послугами населення сільської місцевості та віддалених населених пунктів, шляхи розв'язання проблеми доступності населення сільської місцевості та віддалених населених пунктів до нотаріальних послуг, реалізацію Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо деяких питань спадкування» на практиці, фінансування заходів, спрямованих на покращення нотаріального обслуговування населення сільської місцевості та віддалених населених пунктів тощо. У заході взяли участь народні депутати, представники Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, Нотаріальної палати України, Української асоціації районних та обласних рад, Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, Всеукраїнської громадської організації «Асоціація малих міст України»,

нотаріуси, науковці та експерти у галузі нотаріату;

- «Законодавче забезпечення місцевих референдумів в Україні» (грудень 2015 року). Захід проведено за підтримки проекту USAID «Громадяни у дії», що реалізовується Українським незалежним центром політичних досліджень. Учасники «круглого столу» обговорили ключові питання трьох законопроектів стосовно місцевих референдумів (реєстр. № 2145а-1 від 03 липня 2015 року, реєстр. № 2145а-2 від 06 липня 2015 року, реєстр. № 2145а-3 від 08 липня 2015 року), одного законопроекту, який регулює проведення всеукраїнського референдуму (реєстр. № 2145а від 23 червня 2015 року), і одного законопроекту, який регулює проведення як місцевого, так і всеукраїнського референдуму (реєстр. № 2535 від 03 квітня 2015 року), зокрема: порядок ініціювання, предмет, види місцевого референдуму; забезпечення виконання рішень, прийнятих на місцевому референдумі, та його правові наслідки; кількість питань, що можуть виноситися на місцевий референдум; порядок адміністрування місцевого референдуму; участь та роль у процесі місцевого референдуму політичних партій, громадських організацій; можливість залучення до організації процесу місцевого референдуму органів влади та органів місцевого самоврядування; особливості проведення агітації та роль засобів масової інформації; фінансове забезпечення процедури ініціювання та проведення місцевого референдуму; можливість проведення місцевого референдуму одночасно з виборами, всеукраїнським референдумом; врегулювання питань організації та порядку проведення всеукраїнського та місцевого референдуму одним законом. У заході взяли участь народні депутати, представники державних органів, міжнародного та вітчизняного експертного середовища, громадських об'єднань, асоціацій органів місцевого самоврядування, в тому числі представники Міністерства юстиції України, Українського незалежного центру політичних досліджень, Центральної виборчої комісії, Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України», Національної академії державного управління при Президентові України.

Комітетом продовжується робота щодо налагодження міжнародної співпраці із залученням до роботи представників міжнародних експертних організацій, зокрема, в рамках підписаного Меморандуму про співпрацю між Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя та Координатором проектів ОБСЄ в Україні.

Комітет здійснює свої повноваження у тісній співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана з предметами відання Комітету. Зокрема, представники Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України, Вищої ради юстиції, Державної судової адміністрації України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Центральної виборчої комісії, Міністерства юстиції України, інших

міністерств та відомств неодноразово запрошувались на засідання Комітету та робочих груп, круглі столи тощо.

Відповідно до предмету відання Комітету щодо обрання на посади суддів безстроково, звільнення суддів, надання згоди на затримання чи арешт суддів та забезпечення діяльності судів Верховною Радою України звільнено з посад на підставі подань Вищої ради юстиції 226 суддів (постанови Верховної Ради України «Про звільнення суддів» від 12 листопада 2015 року № 787-VIII та № 788-VIII), з яких:

- у зв'язку з поданням заяви про відставку – 181 суддю;
- у зв'язку з неможливістю виконувати свої повноваження за станом здоров'я – 2 суддів;
- у зв'язку з досягненням шістдесяти п'яти років – 7 суддів;
- у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком – 4 суддів;
- у зв'язку з поданням заяви про звільнення з посади за власним бажанням – 30 суддів;
- у зв'язку з порушенням присяги судді – 2 суддів.

Комітетом за період роботи третьої сесії Верховної Ради України восьмого скликання внесено на розгляд парламенту проект Постанови про надання згоди на затримання та арешт (взяття під варту) судді, за результатами розгляду якої Верховною Радою України надано згоду на затримання та арешт (взяття під варту) судді господарського суду Київської області Скутельника П.Ф. (Постанова Верховної Ради України від 25 листопада 2015 року № 832-VIII).

У Комітеті з питань правової політики та правосуддя за результатами виконання доручень Голови Верховної Ради України на підставі відповідних подань Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України підготовлено проекти постанов Верховної Ради України про обрання суддів для внесення на розгляд Верховної Ради України у порядку, встановленому частиною п'ятою статті 214 Регламенту Верховної Ради України, всього щодо обрання 738 суддів, з яких зареєстровано проекти постанов про обрання суддів за реєстр. № 3105 від 15 вересня 2015 року щодо обрання 427 суддів, за реєстр. № 3105-1 від 15 вересня 2015 року щодо обрання 63 суддів, за реєстр. № 3105-2 від 11 грудня 2015 року щодо обрання 68 суддів (всього щодо обрання 558 суддів).

Однією з важливих ділянок роботи Комітету є поліпшення організації роботи зі зверненнями громадян та пошук можливих шляхів вирішення питань, порушених у зверненнях. У відповідях, підготовлених Комітетом, надається вичерпна інформація у межах повноважень Комітету з метою забезпечення належного реагування. Так, до Комітету за період третьої сесії роботи Верховної Ради України восьмого скликання надійшло 2529 листів, із них – 1110 звернень (станом на 01 лютого 2016 року).

Водночас варто відзначити високу довіру громадськості до членів Комітету. Так, на особистому прийомі громадян, який відбувся 01 жовтня 2015 року на виконання Розпорядження Голови Верховної Ради України від 06 лютого 2008 року № 224 «Про порядок організації та проведення особистого прийому громадян у Верховній Раді України», Головою Комітету Князевичем Р.П. та членами Комітету Денисенком В.І., Македоном Ю.М., Сторожуком Д.А., Черненком О.М., Алексєєвим І.С., Романюком Р.С. прийнято 35 осіб, в наслідок чого Комітетом опрацьовано 37 звернень.

Окрім того, Комітет на виконання Розпорядження Голови Верховної Ради України від 19 травня 2015 року № 699 «Про веб-ресурси Верховної Ради України» та затвердженого ним Положення «Про веб-ресурси Верховної Ради України», а також листа Керівника Апарату Верховної Ради України від 26 травня 2015 року № 06/3-99 (129527) продовжує інформувати громадськість про свою роботу. На офіційному веб-сайті Комітету можна вільно ознайомитися з інформацією про склад і структуру Комітету, секретаріат Комітету; проведені Комітетом заходи (засідання Комітету, слухання, «круглі столи» та інші події в Комітеті); сформованим головою Комітету та затвердженим Комітетом проектом розкладу засідань Комітету на період поточної сесії; змінами до розкладу засідань Комітету та порядку денного засідань Комітету; протоколами та аудіозаписами засідань, круглих столів та слухань в Комітеті; стенограмами засідань та слухань в Комітеті; актами, прийнятими Комітетом (висновками, рішеннями, планами та звітами Комітету); інформацією про законотворчу діяльність (а саме: із законопроектами, що перебувають на розгляді у Комітеті та винесені ним на обговорення, а також станом їх розгляду); відомостями щодо забезпечення взаємодії та зворотного зв'язку із Комітетом; фото- та аудіоматеріалами, що висвітлюють діяльність Комітету.

При цьому, секретаріат Комітету оперативно розміщує на веб-сайті Комітету та офіційному веб-сайті Верховної Ради України найактуальніші відомості щодо діяльності Комітету та його членів.

Народні депутати України – члени Комітету, як правило, брали активну участь у підготовці та обговоренні законопроектів, інших питань, що виносились на розгляд Комітету.

Організаційно-інформаційне, консультативно-правове, методичне забезпечення діяльності Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя, організацію проведення його засідань, а також забезпечення діяльності народних депутатів України – членів Комітету здійснює секретаріат Комітету.

Робота Комітету та його секретаріату будувалася у тісній взаємодії із структурними підрозділами Апарату Верховної Ради України, зокрема, з Головним юридичним, Головним науково-експертним та Головним організаційним управліннями Апарату.

З метою підвищення професійної кваліфікації співробітників Апарату Верховної Ради України у грудні 2015 року на базі Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя за підтримки спільного проекту Європейського Союзу та Ради Європи «Посилення імплементації європейських стандартів прав людини в Україні» і спільного проекту «Консолідація розробки реформ у сфері юстиції в Україні» проведено два семінари-тренінги із низки запланованих семінарів на тему «Практика Європейського суду з прав людини». Семінари проведено співробітниками Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини. У заході взяли участь працівники Головного науково-експертного управління та Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України, секретаріатів комітетів Верховної Ради України.

Також у січні 2016 року для співробітників секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя за підтримки громадської організації «Національна асоціація медіаторів України» та Українського центру медіації проведено презентацію-тренінг з ефективною комунікації (медіаційних компетенцій), на якому відбулося ознайомлення співробітників секретаріату Комітету з практичними інструментами застосування медіації, враховуючи політичну складову роботи в парламенті України.

Зважаючи на викладене, слід зазначити, що за період третьої сесії роботи Верховної Ради України восьмого скликання народними депутатами України – членами Комітету з питань правової політики та правосуддя і працівниками секретаріату Комітету з чітким дотриманням норм Конституції України, Регламенту Верховної Ради України, законів України «Про Комітети Верховної Ради України», «Про статус народного депутата України» створені необхідні умови для подальшого вдосконалення законодавства з питань, віднесених до предметів відання Комітету.